

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Mgr. Roberta Antala – správcu konkurznej podstaty úpadcu BAVLNÁRSKE ZÁVODY – TEXICOM, s.r.o. „v konkurze“**, Textilná 23, Ružomberok, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Štoffom, Stoličková 4, Banská Bystrica, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline (teraz Správneho súdu v Banskej Bystrici) sp. zn. 30S/55/2018 z 27. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Žiline [v zmysle § 3 ods. 3 písm. a) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešiel výkon súdnictva od 1. júna 2023 z Krajského súdu v Žiline na Správny súd v Banskej Bystrici, pozn.] sp. zn. 30S/55/2018 z 27. apríla 2023. Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť Správneému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom.

2. Vec sťažovateľa (vedená pod sp. zn. Rvp 1772/2023) bola pôvodne náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej ako členke druhého senátu ústavného súdu, ktorej 30. septembra 2023 zanikla funkcia ústavnej sudkyne. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 27. septembra 2023 bol schválený Dodatok

č. 2 (ďalej len „dodatok“) k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2023. V súlade s čl. I bodom 5 dodatku bola predmetná vec, keďže ide o vec pridelenú do 30. septembra 2023 sudkyňi Jane Laššákovej, ktorá nebola k tomuto dňu vybavená odložením podľa § 53 zákona o ústavnom súde ani v nej nebolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie pred ústavným súdom končí, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. I bodom 1 dodatku stal členom druhého senátu ústavného súdu.

3. Na základe skutočností oznámených sudcom spravodajcom Ivanom Fiačanom ho ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 592/2023-5 z 9. novembra 2023 vylúčil z konania a rozhodovania vo veci sťažovateľa podľa § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V zmysle čl. III bodu 1 písm. b) rozvrhu práce a v súlade s čl. III bodom 3 rozvrhu práce bola preto vec sťažovateľa následne prerokovaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia (§ 47 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

4. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd rozsudkom č. k. 30S/55/2018-234 zo 7. mája 2019 zamietol správnu žalobu sťažovateľa a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Na základe kasačnej sťažnosti sťažovateľa Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 4Sžrk/2/2020-367 z 24. februára 2022 zmenil predmetný rozsudok krajského súdu tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného orgánu verejnej správy a vec mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal v plnom rozsahu proti žalovanému nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a trov kasačného konania.

5. Sťažovateľ si uplatnil a vyčíslil náhradu trov konania za osem úkonov právnej služby v celkovej sume 2 029,25 eur. O výške náhrady trov konania rozhodol vyšší súdny úradník uznesením sp. zn. 30S/55/2018 zo 6. februára 2023 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) tak, že žalovaného zaviazal nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 1 135,45 eur.

6. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ podal sťažnosť, namietajúc nepriznanie odmeny za štyri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu právneho zastúpenia právnym zástupcom v kasačnom konaní vrátane prvej porady s klientom zo 16. júla 2019, dve písomné podania na súde — prípisy vo veci samej z 21. mája 2021 a 30. júna 2021, písomné podanie na súde — opakované podanie kasačnej sťažnosti zo 6. februára 2020).

7. Sudca krajského súdu napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú podľa § 161 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). V celom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka a vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uviedol, že za úkon právnej služby – prevzatie a prípravu právneho zastúpenia v kasačnom konaní vrátane prvej porady s klientom zo 16. júla 2019, neprináleží sťažovateľovi odmena. Vychádzal pritom z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, podľa ktorej ak právny zástupca účastníka zastupoval účastníka už v konaní pred súdmi nižšieho stupňa, pri rozhodovaní o výške trov právneho zastúpenia nemá nárok za tento úkon právneho zastúpenia v dovolacom konaní, keďže už bol oboznámený s problematikou sporu. Uvedené právne závery sú aplikovateľné aj pri rozhodovaní o náhrade trov v kasačnom konaní. Nestotožnil sa s argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej sú prípisy z 21. mája 2021 a 30. júna 2021 doručované po podaní kasačnej sťažnosti adresované priamo kasačnému súdu účelné, potrebné a oprávnené úkony právnej služby. Zhodne

s vyšším súdnym úradníkom uviedol, že ich vykonanie nemal preukázané z obsahu súdneho spisu. Napokon ani úkon – opakované podanie kasačnej sťažnosti zo 6. februára 2020, nepovažoval za účelný a nevyhnutný, pretože aj sám sťažovateľ v sprievodnom liste podanom spolu s uvedeným úkonom uviedol, že kasačnú sťažnosť podáva z dôvodu opatrnosti a právnej istoty. Obe podané kasačné sťažnosti pritom boli svojím obsahom zhodné a líšili sa, len pokiaľ ide o doplnenie dátumu, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľ atakuje napadnuté uznesenie krajského súdu, ktoré považuje za nedostatočné odôvodnené, a preto arbitrárne. Opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka a opätovne namieta nepriznanie odmeny za štyri úkony právnej služby. Tvrdí, že krajský súd sa nijakým spôsobom nezaoberal jeho sťažnostnou argumentáciou, keď vo vzťahu k nepriznaniu odmeny za úkon – prevzatie a prípravu právneho zastúpenia v kasačnom konaní vrátane prvej porady s klientom zo 16. júla 2019, stroho poukázal na judikatúru najvyššieho súdu, ktorá však neobsahuje žiadne rozsiahlejšie, resp. bližšie odôvodnenie týkajúce sa nepriznávania trov právneho zastúpenia za daný úkon právnej služby. Odôvodnenie napadnutého uznesenia tak nepovažuje za dostatočné. Podľa jeho názoru krajský súd síce na jednej strane poukazuje na rozhodnutie, ktoré údajne vyslovuje určitý právny názor, no sám ho vecne neodôvodnil. V prípade, ak krajský súd vydá rozhodnutie, je podľa názoru sťažovateľa nevyhnutné, aby zahŕňalo riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie, teda taký opis rozhodujúcich skutočností, pri ktorých nevznikajú pochybnosti o tom, ako k uvedeným záverom rozhodujúci orgán dospel. Vzhľadom na to, že krajský súd žiadne bližšie odôvodnenie v napadnutom uznesení neuviedol a ani sa nijako nevysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti, sťažovateľ zastáva názor, že krajský súd tým hrubo porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces.

9. Ďalej sťažovateľ rozporuje nepriznanie odmeny za dve podania vo veci – prípisy z 21. mája 2021 a 30. júna 2021, ktoré síce boli uskutočnené po podaní kasačnej sťažnosti, a preto boli adresované priamo kasačnému súdu, čo však nič nemení na ich účelnosti, potrebnosti a oprávnenosti. Poukazuje na obsah týchto podaní, pričom tvrdenie krajského súdu, že neboli súčasťou súdneho spisu, považuje za nepravdivé a je len dôkazom preukazujúcim nedostatočné preštudovanie spisového materiálu.

10. Nestotožňuje sa ani s argumentáciou krajského súdu týkajúcou sa nepriznania odmeny za opakované podanie kasačnej sťažnosti, keďže tento úkon nebol robený svojvoľne, bez zjavného dôvodu, ale výlučne z dôvodu procesného zlyhania na strane krajského súdu, ktorý vykonal doručovanie písomností nesprávne. Uvedený úkon preto nemožno považovať za neúčelný.

11. Napadnutým uznesením došlo aj k zásahu do základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu), keďže nesprávnym rozhodnutím bol sťažovateľ majetkovo ukrátený v rozsahu nepriznanej náhrady trov konania za štyri úkony právnej služby a súvisiace režijné paušály, hoci tieto úkony boli právnym zástupcom sťažovateľa reálne vykonané, a v konečnom dôsledku viedli aj k samotnému procesnému úspechu sťažovateľa ako žalobcu v konaní pred súdom a boli ním aj riadne uplatnené a správne vyčíslené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

12. Ústavný súd, zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

13. To znamená, že ústavný súd uplatní svoju kasačnú právomoc len v prípade, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu – intenzite.

14. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške priznanej náhrady trov konania ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v prípade sťažovateľa nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie, a vec by tým posunulo do ústavnoprávnej roviny.

15. Podstatným v danom prípade je, že v označenom konaní bola predmetom napadnutého rozhodnutia výlučne otázka výšky trov konania, t. j. išlo o otázku akcesorickú, ktorá priamo nesúvisela s konaním vo veci samej, pričom námietky sťažovateľa sa obmedzujú len na bežnú polemiku s právnym názorom krajského súdu vo sfére podústavnej právnej regulácie. Ústavný súd pritom stabilne judikuje, že ako súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže rozhodovať o účelnosti trov konania, resp. prepočítavať trovy v „tretom stupni konania“ (obdobne I. ÚS 475/2020).

16. Podľa ústavného súdu krajský súd v danom prípade riadne aplikoval a interpretoval príslušné ustanovenia SSP, ako aj ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom dostatočne a zrozumiteľne reagoval na všetky námietky sťažovateľa obsiahnuté v jeho

sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Krajský súd v napadnutom uznesení dostatočne vysvetlil, z akých dôvodov sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o neúčelnosti sťažovateľom rozporovaných úkonov právnej služby vyúsťujúcim do nepriznania náhrady trov za tieto (štyri) úkony, pričom sa podrobne vyjadril a uviedol dôvody nepriznania náhrady za každý jednotlivý úkon právnej služby osobitne (body 13 až 15 napadnutého uznesenia).

17. Sťažovateľ krajskému súdu predovšetkým vytýka absenciu dostatočného odôvodnenia vo vzťahu k nepriznaniu úkonu právnej služby – „*prevzatie a prípravu právneho zastúpenia v kasačnom konaní vrátane prvej porady s klientom zo 16. júla 2019*“. Sudca krajského súdu, reagujúc na predmetnú námietku, zhodne s vyšším súdnym úradníkom dospel k záveru, že mu náhrada za tento úkon neprináleží, opierajúc sa o rozhodovacia prax najvyššieho súdu, konkrétne o rozhodnutia sp. zn. 1 M Obdo 3/2011, sp. zn. 6 Cdo 125/2011 a sp. zn. 6 Cdo 248/2012, keďže právny zástupca už zastupoval sťažovateľa v pôvodnom konaní. Obdobou otázkou vo veci toho istého sťažovateľa sa už ústavný súd zaoberal v uznesení sp. zn. IV. ÚS 367/2023 z 10. augusta 2023, pričom dospel k ústavnej udržateľnosti záveru krajského súdu o nepriznaní odmeny za tento sporný úkon právnej služby. Ani v tomto prípade nemá ústavný súd dôvod zaujať odlišný názor. Nepriznanie odmeny za dve podania vo veci – „*prípisy z 21. mája 2021 a 30. júna 2021*“, odôvodnil konajúci súd ich absenciou v súdnom spise. Aj v prípade, ak by sa uvedené konštatovanie ukázalo ako nepravdivé, ústavný súd považuje za postačujúci a ústavne udržateľný záver krajského súdu, že nejde o účelné, potrebné a oprávnené úkony, a to s ohľadom na obsah týchto podaní, keďže ako sám sťažovateľ uvádza, považoval v nich za potrebné kasačný súd informovať o rozhodnutí ústavného súdu vo veci jeho ústavnej sťažnosti, ako aj o obdobnej veci rozhodovanej kasačným súdom. Napokon nemá z ústavnoprávneho hľadiska žiadne výhrady ani k záveru prijatému krajským súdom, že úkon – „*opakované podanie kasačnej sťažnosti zo 6. februára 2020*“, nepredstavuje účelný a nevyhnutný úkon, za ktorý by sťažovateľovi prináležala odmena. Sťažovateľ sám potvrdzuje, že obsahovo identickú kasačnú sťažnosť podal opakovane len z opatrnosti z dôvodu nesprávneho postupu konajúceho súdu pri doručovaní rozhodnutia.

18. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ústavnej sťažnosti argumentoval opodstatnenosťou zmienených sporných úkonov právnej služby, za ktoré mu nebola priznaná odmena, čím sa snažil preukázať, že i za tieto úkony mu v dôsledku ich účelnosti patrí odmena, ústavný súd uvádza, že dôvodnosť nepriznania náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby mu neprináleží hodnotiť, pretože stanovenie konkrétnej výšky trov konania je otázkou interpretácie tzv. podústavného práva, do ktorej ústavnému súdu bez všetkého neprislúcha vstupovať. Ako už bolo totiž načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (obdobne I. ÚS 259/2020).

19. K tomu ústavný súd dodáva, že nepriznanie náhrady trov konania podľa predstáv sťažovateľa, teda nie vo výške ním vyčíslenej, nezakladá nezákonnosť rozhodnutia, nie to ešte jeho neústavnosť, ak konajúci súd po dôslednom posúdení jednotlivých uplatnených úkonov právnej služby svoj záver o (ne)priznaní náhrady za ne premietne do odôvodnenia svojho rozhodnutia, čo bol aj tento prípad. Uzatvára tak, že krajský súd rozhodol vo veci sumy náhrady trov v intenciách právnych predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný excés a ani zásah do namietaných práv sťažovateľa.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

21. Z dôvodov ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a jeho práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označených práv hmotného charakteru. Aj v tejto časti preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2024

Peter Molnár
predseda senátu